

KİTAP TANITIMI/BOOK PRESENTATION

Necip Fazıl'ın 101 Hadis; Manzum, Meal, Tefsir İsimli Eserindeki Hadislerin Tahkiki, Tahrîci ve Edebî Yönden Değerlendirilmesi

Süleyman TÛLÛCÛ*

Adem DÖLEK - M. Abdullah ARSLAN, *Necip Fazıl'ın 101 Hadis; Manzum, Meal, Tefsir İsimli Eserindeki Hadislerin Tahkiki, Tahrîci ve Edebî Yönden Değerlendirilmesi*, Kitap Dünyası Yay., İstanbul 2015, 212 s.

Bilindiği üzere, Necip Fazıl Kısakürek (1905-1983), ülkemizin yetiştirdiği tanınmış şair ve ediplerimizden biridir. O, aynı zamanda bir idealist, fikir ve aksiyon adamı olarak [nitekim onun *İdeolocya Örgüsü* (Fatih Matbaası, İstanbul 1968) ve *İman ve Aksiyon* (Bedir Yayınevi, İstanbul 1964; 17. Baskı, Büyük Doğu Yay., İstanbul 2008) adlı iki eseri bulunmaktadır] birçok eser ve yazısı ile insanımıza örneklik etmiş, yol göstermiştir. Hâlâ da göstermektedir. (Necip Fazıl hakkında pek çok kitap ve makale yayınlanmıştır. Onun hayatı, eserleri, edebî şahsiyeti, idealizmi ve etkileri hususunda geniş bilgi için bk. Nihad Sami Banarlı, *Resimli Türk Edebiyatı Târîhi*, 2. Baskı, İstanbul 1972, c. II, s. 1255-1257; Mustafa Miyasoğlu, *Necip Fazıl Kısakürek*, 5. Baskı, Akçağ Yay., Ankara 2009; a. mlf., *Necip Fazıl Armağanı*, Konak Yay., İstanbul 2011; M. Orhan Okay, *Necip Fazıl Kısakürek, Kendi Sesinin Yankısı*, 2. Baskı, İstanbul 2009; a. mlf., "Kısakürek, Necip Fazıl", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, Ankara 2002, c. XXV, s. 485-488; *Hece*, Büyük Doğu ve Necip Fazıl Kısakürek Özel Sayısı, yıl: 9, sy. 97 (Ocak 2005), 884 s.; İhsan Kurt, *Çile'deki İnsan: Necip Fazıl*, Akçağ Yay., Ankara 2011; Bekir Oğuzbaşaran, *Necip Fazıl Gerçeği*, Nüve Kültür Merkezi, Konya 2011; Hüseyin Yorulmaz, *Bir Devrin Üstadı Necip Fazıl Kısakürek*, Hat Yayınevi, İstanbul 2015).

* Prof. Dr., Erzincan Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi.

Kısakürek, gerek şiirlerinde gerekse diğer eserlerinde, zengin yazı hayatına, dil ve üslûba dikkat etmiş, dilimizi yabancı unsurların istilâsından ve sürüklendiği kargaşadan kurtarabilmek için çareler üretmeye çalışmıştır. Necip Fazıl'ın konferans, makale, fıkra, sohbet ve telkinleri; toplumsal meselelerimizi, geri kalmışlığımızın ve ahlâkî çöküntülerimizin sebeplerini ve çözüm yollarını yansıtır. Fikirlerinin geniş yankılar uyandırmasında çarpıcı üslûbu etkili olmuştur. O, gençliğin yetişmesi için büyük çaba harcamıştır (Musa Kâzım Gülçür, "Necip Fazıl Kısakürek (1904-1983)", *Yeni Ümit*, sy. 106 (Ekim-Kasım-Aralık 2014, s. 41).

İslâm geleneğinde "Kırk Hadis" in büyük bir önemi ve yeri vardır. "Kırk Hadis" yazmanın çok önemli sebeplerinden biri, Hz. Peygamber'in şu sözüdür: "Kim sünnetime dair kırk hadisi ezberlerse kıyamette ona şefaatçi olurum." Bu manidar sözden hareketle birçok müellif, kırk hadise dair eser telif etmiş (Mervli Türk asıllı hadisçi Abdullah b. Mübârek, Nevevî vb.), kimisi de, mensur olsun, manzum olsun (bk. Hasan Aksoy, *Mustafa Âli'nin Manzum Kırk Hadis Tercümeleleri*, İstanbul 1991; Ahmet Sevgi, "Mevlânâ Cemâl Efendi'nin Manzum Kırk Hadis Tercemesi", *İslâmî Edebiyat*, sy. 3 (1988), s. 25-27; a. mlf., "Câmî'nin Kırk Hadisi'nin Türkçe ve Arapça Manzum Bir Tercümesi Üzerine", *Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türklük Araştırmaları Âmil Çelebioğlu Armağanı*, sy. 7 (1993), s. 517-536; a. mlf., *Molla Câmî'nin Erba'in'i ve Manzum Türkçe Tercümeleleri*, Alp Ofset, Konya 2000; Seyfullah Korkmaz, *Nâbî'nin Manzum Kırk Hadis Tercümesi*, Sefine Yay., Kayseri 2001; Âlim Yıldız, "Okçuzâde Mehmed Şâhî ve Manzum Kırk Hadis Tercümesi: Ahsenü'l-Hadîs", *Dokuz Eylül Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi*, XVII (2003), s. 91-124; a. mlf., "Sirâcî'nin Manzum Kırk Hadis Tercümesi", *Cumhuriyet Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi*, XV/1 (2011), s. 127-150; Cemal Aksu, "Hanîf'in Manzum Kırk Hadis Tercümesi ve Şerhi", *İlmî Araştırmalar*, sy. 17 (2004/1), s. 17-34; Kâmil Ali Gıynaş, "Hilâlî'nin Manzum Kırk Hadis Tercümesi", *Turkish Studies*, vol. 7/1 (Winter 2012), s. 1133-1157; Bülent Akot, "Mevlânâ İdris-i Bitlisî ve Manzum Kırk Hadis Tercümesi: Hadîs-i Çihil", *İslâmî Araştırmalar/Journal of Islamic Research*, 24/2 (2013), s. 71-84; Recep Dikici, *Ahterî ve Manzum Kırk Hadis Tercümesi*, Ravza Yay., İstanbul 2012) tercümesini (Molla Câmî, Ali Şîr Nevâî, Fuzûlî, Nâbî vb.) gerçekleştirmiştir (Kırk Hadis hakkında geniş bilgi için meselâ bk. Kemâl Edib Kürkçüoğlu, *Fuzûlî, Kırk Hadis Tercümesi*, Millî Eğitim Basımevi, İstanbul 1951; Ali Yılmaz, "Edebiyatımızda 'Kırk Hadis'ler", *İlim ve Sanat*, sy. 15 (Eylül-Ekim 1987), s. 85-88; Ahmet Sevgi, "Âşık Çelebi'nin Kırk Hadis Tercümesi Üzerine Bir İnceleme", *Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, sy. 2 (1988), s. 43-53; Hasan Aksoy, "Fevrî'nin Kırk Hadis Tercümesi", *Marmara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi*, sy. XIII-XIV-XV (1997), s. 121-

130; Sabahattin Küçük, “Münif’in Kırk Hadis Tercümesi”, *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türkoloji Dergisi*, c. XII, sy. 1 (1997), s. 89-105; Hasan Kâmil Yılmaz, *Tasavvufî Hadis Şerhleri ve Konevî'nin Kırk Hadis Şerhi*, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yay., İstanbul 1990; Abdülkadir Karahan, *İslâm-Türk Edebiyatında Kırk Hadis Toplama, Tercüme ve Şerhleri*, Diyanet İşleri Başkanlığı Yay., Ankara 1991; a. mlf., “Kırk Hadis (Türk Edebiyatı)”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, Ankara 2002, c. XXV, s. 470-473; M. Yaşar Kandemir, “Kırk Hadis”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, Ankara 2002, c. XXV, s. 467-470; İmam Nevevî, *Kırk Hadis Tercüme ve Şerhi*, çev. İbrahim Hatipoğlu, Kahraman Yay., İstanbul 1997; Salâhaddin Yıldırım, *Osmanlı'da Kırk Hadis Çalışmaları-1*, İstanbul Hadis Araştırmaları, İstanbul 2000; Beyhâkî, *Kırk Konuda Ahlâkî Hadisler*, trc. Adem Dölek, Nesil Yay., İstanbul 2005; Adem Dölek, *Zekât İle İlgili Kırk Hadis*, Ermat Ofset, Erzincan 2005; İsmail Hakkı Bursevî, *Kırk Hadis Şerhi*, haz. Hikmet Gültekin-Sami Erdem, İstanbul 2005; Alim Yıldız, *Kırk Hadis*, Büruciye Yay., Sivas 2006; İsmail Lütfi Çakan, *Eyüp Sultan Hazretlerinden Kırk Hadis*, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yay., İstanbul 2009; Mehmet Erdoğan, *Kırk Mesel Hadis*, Çamlıca Yay., İstanbul 2009; *40 Hadis Tercüme ve Şerhi*, 6. Baskı, Işık Yay., İzmir 2009; Cemal Ağırman, *Bir Demet Gül: Kırk Hadis*, Rağbet Yay., İstanbul 2010; Ali Toksarı, *Buharî ve Müslim'in İttifak Ettiği Hadislerden 40 Hadis*, Rağbet Yay., İstanbul 2013; İ. Hakkı Ünal, *Kırk Hadis, Kırk Yorum*, 3. Baskı, Diyanet İşleri Başkanlığı Yay., Ankara 2014).

Geçmişten günümüze baktığımızda İslâmî Türk Edebiyatının önemli kaynaklardan birinin hadis olduğu görülür. Özellikle nazım alanında hadisler kuvvetli bir damar olarak etkisini hissettirmiştir. Şairler, şiirlerinde bazen hadisi bütünüyle iktibas etmiş, bazen bir kısmını kullanmış, kimi zaman da hadisin lafzına yer vermeden mânâsına telmihte bulunmuşlardır. Peygamberimize sonsuz sevgiden dolayı İslâm-Türk Edebiyatında “*Kırk Hadis*” yazma geleneği başlamış, bunun bir sonucu olarak ardından “*101 Hadis*”, “*1001 Hadis*” tercümeleri gibi çalışmalar vücuda getirilmiştir. Bu türler, edebiyatımızın özellikle manzum alanın dinin ne kadar etkisi altında kaldığını göstermesi bakımından önemli bir gösterge olarak kabul edilmiştir. Bu durum, böylece geçmişten günümüze devam edegelmektedir.

Meslektaşlarımız Adem Dölek ve M. Abdullah Arslan; Necip Fazıl'ın *101 Hadis; Manzum, Meal, Tefsir* (Ülkü Basımevi, İstanbul 1951, 31 s.) isimli kitabını (bu konuda bk. Alim Yıldız, “Klasik Edebiyatımızda Manzum Hadis Tercümeleri ve Necip Fazıl'ın 101 Hadis Tercümesi”, *I. Kahramanmaraş Sempozyumu*, 4-6

Mayıs 2004, Kahramanmaraş, İstanbul 2005, s. 221-238), *Necip Fazıl'ın 101 Hadis; Manzum, Meal, Tefsir İsimli Eserindeki Hadislerin Tahkiki, Tahrîci ve Edebî Yönden Değerlendirilmesi* başlığı altında, geniş ilâvelerle yayınlama aşamasına getirmiş bulunmaktadır. İsminden de anlaşılacağı üzere, eserin en orijinal yönü, edebî açıdan beyitler hâlinde gayet ustalıkla, çok veciz, ölçülü (hece vezni ile) ve kafiyeli olarak yapılmış bir tercüme olmasıdır. Söz gelimi birkaç örnek verelim:

*Dağıtım bu müjdeyi yer yer ve kucak kucak:
Allah bir diyenler, Cennet'e kavuşacak!* (1. Hadis)

*Görmeden inanan kardeşlerim;
Ben sizi görmeyi pek severim!* (3. Hadis)

*Mümindeki hikmetten korkunuz-ey bilginler!-
Yaradan'ın nuriyle nazar eder müminler...* (7. Hadis)

*Niyete göre işler...
-Ameli, murad işler.-* (10. Hadis)

*Korkak tâcîre utanç,
Cesur tâcîre kazanç...* (31. Hadis)

Bu çalışma, disiplinler arası çalışmanın da güzel neticelerinden biri olması sebebiyle önem arz etmektedir. Eserin geniş izah ve değerlendirmelerle tekrar neşri, çok yerinde ve yararlı olmuştur. Arkadaşlarımızı bu mütevazı çalışmalarından dolayı tebrik eder, yeni yayınlarını bekleriz. Bu vesile ile eserin sahibi Üstat Necip Fazıl Bey'e Allah'tan sonsuz rahmet ve mağfiret dileriz.